

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Deres ref.:

Vår dato: 27.08.2014
Vår ref.: 2012/8884
Arkivnr.: 443.3

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Konsesjonssøknad Høgamork kraftverk, Madlandselva i Gjesdal kommune - uttalelse

Området rundt Madlandsvatnet og Madlandselva har et rikt og variert naturmangfold med flere rødlistearter og viktige naturtyper. Sammen med områdets store verdi med hensyn på friluftsliv og naturbruk, samt landbrukshensyn, mener Fylkesmannen det vil være svært uheldig med en vannkraftutbygging her.

Bakgrunn

Lyse produksjon AS ønsker å bygge Høgamork kraftverk, som utnytter 137,6 meter fall mellom Madlandsvatnet og Oltedalsvatnet i Gjesdal kommune. Det er planlagt et dykket inntak 1 km øst for utløpet av Madlandsvatnet. Derfra og ned til kraftstasjon ved Oltedalsvatnet blir det 3,8 km boret tunell og 85 meter nedgravd rørgate. Frem til kraftverket må 1,2 km eksisterende vei opprustes, samt at det må lages 630 meter ny vei. Middelvannføringa i Madlandselva er på 4,36 m³/s, og det er planlagt en minstevannføring på 0,33 m³/s om sommeren og 0,24 m³/s om vinteren. Kraftverket har en maksimal slukeevne på 8,3 m³/s, og en installert effekt på 9,8 MW. Estimert årlig strømproduksjon er på 37, 2 GWh.

Denne saken vurderes etter vannressursloven § 8, og Fylkesmannen er høringspart med miljø som ansvarsområde.

Fylkesmannens vurdering

Vannbruk

Både Madlandsvatnet og Oltedalsvatnet er allerede regulert i forbindelse med vannkraftproduksjon i Oltedal og Oltesvik kraftverk. Det er ikke planlagt å endre dagens fastsatte laveste og høyeste regulerte vannstand (LRV og HRV), men det påpekes at tiltaket vil medføre at vannstanden i lange perioder vil ligge nærmere LRV for å kunne fungere som en flomdempingsbuffer. Dette betyr at et større areal av strandsonen vil ligge tørr enn i dag. Det er ikke fastsatt minstevannføring i Madlandselva i dag, men det går likevel bra med vann i elva (middelvannføring på 4,36 m³/s). Det

er planlagt minstevannføring på hhv. 0,33 m³/s om sommeren (juni-august) og 0,24 m³/s om vinteren (september-mai), og det er beregnet at 85 % av vannet som renner i Madlandselva i dag vil gå igjennom kraftverket. Dette vil ha betydelige konsekvenser for naturmiljø, fritidsbruk og landbruk/beitedyr langs elva.

Utbyggingen framstår som et marginalt prosjekt i forhold til strømproduksjon, følgelig med minimale muligheter for avbøtende økt minstevannsføring.

Landskap og friluftsliv

Tiltaksområdet er mye brukt til friluftsliv og rekreasjon, både av lokalbefolkning og tilreisende. Ved Madlandsvatnet ligger Madlands-/Brekkeheia regionale friluftsområde (FINK), samt to statlig sikra friluftsområder, Brekko og Madland 1.

Madlandselva strekker seg 5,7 km fra Madlandsvatnet til Oltedalsvatnet, og er et attraktivt landskapselement slik den fremstår i dag. Elva blir mye benyttet både som vannkilde og naturlig gjerde for husdyr, samt til rekreasjonsbruk. Det foregår blant annet elvepadling her. Nedre deler av Madlandselva ligger innafor Limavatnet, beskrevet som meget vakkert landskap i den fylkeskommunale rapporten «Vakre landskap i Rogaland» (Hettervik 1996).

Tiltaket vil medføre en gjennomsnittlig lavere vannstand i Madlandsvatnet, samt en 85 % redusert vannføring i Madlandselva. Overskuddsmassene fra tunnelboringa (125 000 m³) er planlagt deponert på beitejord ved Oltedalsvatnet og Madlandsvatnet. Etter det vi har forstått vil dette være et midlertidig deponi, med påfølgende flytting til annet bruk. Et annet betydelig landskapsinngrep er den 630 meter nye anleggsveien frem til kraftstasjonen ved Oltesvatnet.

Fylkesmannen mener at tiltaket vil redusere områdets verdi i forhold til landskap og friluftsliv.

Biologisk mangfold

Området har et svært mangfoldig og rikt dyre- og planteliv, med flere registrerte rødlistearter og naturtyper. Det er registrert flere viktige naturtyper i og rundt tiltaksområdet, blant annet «gammel fattig edelløvskog» (verdi B – viktig) langs nedre deler av Madlandselva. Langs østre deler av Madlandsvatnet er det et område med «slåtte- og beitemyr», med verdi B – viktig. Sistnevnte vil kunne få redusert verdi ved at vannstanden blir lavere.

Norconsults biomangfoldrapport beskriver en rik lav- og moseflora langs Madlandselva. I nedre del av elva er det registrert flommose, som er en oseanisk art som er sjelden i denne delen av Rogaland. Arten er kategorisert som *sårbar* (VU) på rødlista, truet av tiltak som påvirker vannstandsforhold og vannkvalitet. Flommosen vokser i flomsonen langs rennende vann, og ettersom tiltaket vil medføre betydelig reduksjon i flomvassføringen vil arten med stor sannsynlighet utgå.

Området har et rikt fugleliv, og spesielt gruntområdet i Madlandselvas utløp har stor verdi som raste- og overvintringsområde for vannfugl. I Madlandselva er det registrert vintererle, samt flere fossefallpar. Verken fossefall eller vintererle er rødlista, men de er spesielt tilpassa og avhengig av vassdragsnatur. Det er vedtatt at de skal gis forvaltningsmessig hensyn. Den foreslåtte minstevannføringen er såpass lav i forhold til dagens tilstand, at en kan forvente dårligere livskår for disse artene. Det hekkes ellers både kongeørn og hubro i området, samt hønsehauk – rett overfor kraftverksområdet. Støy fra tunnelboring og kraftverksbygging vil trolig forstyrre hønsehauken i hekketida.

Det er registrert ål i vassdraget, både i Oltedalsvatnet og Madlandsvatnet. Ål står oppført på norsk rødliste som *kritisk truet* (CR), med en antatt fremtidig populasjonsreduksjon på > 80 % de kommende 3 generasjonene. Andel glassål (yngel) som går opp i norske elver viser en klar nedgang

sammenlignet med Europa ellers, og et eksempel fra Imsa i Rogaland viser en bestandsnedgang på 90 % i perioden 1975-2005. Fylkesmannen er svært restriktive når det gjelder tiltak som kan medføre en forringelse av ålens levestandard der den finnes.

Konklusjon

Tiltaket innebærer en sterkt redusert vannføring i Madlandselva, lavere vannstand i Madlandsvatnet, samt terrenginngrep i forbindelse med tunnelboring og veibygging. Dette er konsekvenser som vil forringe levekår for flere rødlistearter, spesielt vektlagt er ål (CR) og flommose (VU). De forvaltningmessige viktige artene fossefall og vintererle vil også få reduserte livskår ved en eventuell utbygging. Madlandselva og Madlandsvatnet har stor landskapsmessig verdi og er mye brukt som friluft- og rekreasjonsområde, med blant annet to statlig sikra friluftsområder. Fylkesmannen mener tiltaket vil redusere disse verdiene, og vil fraråde konsesjon til bygging av Høgamork kraftverk.

Med hilsen

Per Kristian Austbø
ass. fylkesmiljøvernssjef

Irvin Kilde
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift

Saksbehandler: Irvin Kilde
Saksbehandler telefon: 51568735
E-post: fmroiki@fylkesmannen.no